

Олейник В.В.

Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ

Під впливом європейського досвіду у нашій державі утвердилося розуміння значення регіонів для забезпечення суспільного прогресу. При цьому на особливу увагу заслуговує інтенсифікація транскордонного співробітництва (ТКС) за участю територіальних общин або властей, органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади прикордонних регіонів.

Термін «транскордонне співробітництво» першим був введений у Мадридській Конвенції загальних принципів транскордонного співробітництва. У ній транскордонне співробітництво визначається як «...будь-які спільні дії, спрямовані на посилення та поглиблення добросусідських відносин між територіальними общинами або органами влади, що знаходяться під юрисдикцією двох або декількох договірних сторін, а також укладання з цією метою будь-яких необхідних угод або досягнення домовленостей» [3].

Державне регулювання транскордонного співробітництва (ДРТКС) ми розглядаємо у трьох аспектах:

— як науково-теоретичний напрям — це синтез знань про суть, методологію і засоби впливу держави на транскордонні процеси, що відбуваються в країні;

— як науково-прикладний напрям – наука про ефективне використання різноманітних форм, методів та інструментів, що є у розпорядженні держави, задля реалізації транскордонних цілей розвитку суспільства;

— як практичну діяльність — це заходи держави щодо управління розвитком транскордонного співробітництва.

Об'єктами ДРТКС є всі транскордонні процеси, що відбуваються у національній економіці в цілому, а також сфери, галузі, регіони, а суб'єкти ДРТКС поділяються на суб'єкти виконання та суб'єкти впливу. Суб'єкти виконання —

держава та її інституційні органи (законодавчі, виконавчі). Суб'єкти впливу — громадські й політичні об'єднання, засоби масової інформації, окремі особистості. Предметом ДРТКС є вивчення сукупності прийомів, способів та інструментів управління транскордонними процесами, що відбуваються в країні [2].

Державне регулювання транскордонного співробітництва є частиною регіональної політики, яку ми розуміємо наступним чином:

Регіональна політика — це сфера діяльності держави щодо управління політичним, економічним та соціальним розвитком окремих територій країни виходячи із загальнодержавних інтересів;

Регіональна політика — це соціально-економічна політика окремих регіонів, спрямована на реалізацію певних цілей і завдань, виходячи із внутрішніх потреб і наявних ресурсів [2].

Цілі ДРТКС на кожному історичному етапі залежать від багатьох чинників, у тому числі: ступеня загального розвитку економіки; структури економіки на сучасному етапі та бажаної в майбутньому; міри участі країни в міжнародному поділі праці та інших. Ми поділяємо думку М.І. Долішнього, який головними цілями державного регулювання транскордонного співробітництва вважає:

— забезпечення економічного розвитку; регіональне планування; розбудова та оптимізація мережі транспортної, прикордонної, інженерної та інформаційної інфраструктури; поліпшення стану довкілля, ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій, стихійних лих; розширення контактів серед населення, співробітництва між установами, організаціями і підприємствами прикордонних територій;

— координація дій щодо модернізації та будівництва прикордонної і транспортної інфраструктури, всебічна підтримка підприємницьких ініціатив, формування системи інформаційного забезпечення взаємодії суб'єктів та учасників ТКС [4].

Серед інших цілей ДРТКС С. М. Чистов, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко називають:

- 1) стимулювання торговельних відносин; впровадження ресурсозберігаю-

чих технологій; розвиток інфраструктури; розробка спільної політики в галузі техногенно-екологічної безпеки, розвиток лісової, деревообробної, легкої промисловості та сільського господарства; співпраця у сфері науки, культури, освіти і спорту; підтримка національних меншин; реалізація молодіжної політики; модернізація системи охорони здоров'я, розвиток рекреаційної діяльності;

2) подолання існуючих стереотипів та упереджень по обидві сторони кордону;

3) усунення політичних та адміністративних бар'єрів між сусідніми народами;

4) створення господарської, соціальної та культурної інфраструктури [1].

Державне регулювання транскордонного співробітництва передбачає використання ряду методів, які поділяються на дві групи: прямого і непрямого (опосередкованого) впливу.

Прямі методи не передбачають створення додаткового матеріального стимулу, не загрожують фінансовими збитками і спираються на силу державної влади. До методів прямого державного впливу Д. М. Стеченко відносить такі:

- визначення стратегічних цілей розвитку транскордонного співробітництва, їх відображення в цільових програмах;
- державна підтримка програм та інші.

Непрямі методи — сукупність опосередкованих засобів державного впливу на діяльність суб'єктів ТКС (система правових та економічних методів). До цих методів належать:

- оподаткування, рівень оподаткування і система податкових пільг;
- регулювання цін, їх рівні та співвідношення;
- митне регулювання експорту і імпорту і ін.

Правові методи ДРТКС — система законів та законодавчих актів, що регламентують діяльність суб'єктів господарювання.

Економічні методи державного регулювання економіки пов'язані зі створенням державою фінансових чи матеріальних стимулів, здатних впливати на економічні інтереси суб'єктів господарювання й обумовлювати їхню поведінку [5].

С. М. Чистов, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко зазначають, що державне регулювання транскордонного співробітництва складається з адміністративно-правового, економічного та специфічно-територіального регулювання.

Адміністративно-правове регулювання включає розробку регіональних програм на середньо- та короткостроковий періоди (до 5 років). Програми спрямовано на вирішення проблем поточної збалансованості, стабілізації економіки, подолання спаду виробництва, фінансового оздоровлення. Для забезпечення стратегічних перетворень в економіці регіону та позитивних змін у соціально-економічній ситуації можуть складатися так звані структурні програми на довго- та середньострокову перспективу (5–10 років). Також розробляється комплексний прогноз економічного і соціального розвитку України (на 10–15 років) [1].

Економічне регулювання передбачає використання економічних регуляторів розміщення продуктивних сил і регіонального розвитку. До економічних регуляторів з боку держави належать податкова політика (види місцевих податків, ставки, пільги та об'єкти оподаткування); цінова політика, квоти та ліцензії, дотації та субвенції, державні закупівлі. Така система економічних регуляторів мусить мати цілеспрямований, стимулюючий характер, бути строго обмеженою в часі, особливо щодо пільг і дотацій.

Специфічно-територіальне регулювання визначає конкретні методи державного регулювання розвитку регіонів, через проведення типологізації регіонів на макро- і мікрорівні. Типологізація регіонів проводиться за такими параметрами: географічне положення; кліматичні умови; наявність природних ресурсів; рівень економічного й соціального розвитку; структура господарства; рівень розвитку виробничої та соціальної інфраструктури; рівень розвитку зовнішньоекономічних зв'язків [1].

Підсумовуючи викладене, зазначимо: державне регулювання транскордонного співробітництва — це сукупність форм та інструментів, за допомогою яких держава впливає на діяльність суб'єктів господарювання. ДРТКС керується основними цілями та використовує ряд методів, а саме: прямі, непрямі (економічні, правові).

Список використаних джерел:

1. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / С.М. Чистов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. – 2-е вид., доопрацьов. і допов. – К.: КНЕУ, 2004. – 440 с.
2. Дідківська Л.І. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / Л.І. Дідківська, Л.С. Головка. – 5-те вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 213 с.
3. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями (21 травня 1980 р., м. Мадрид). Текст українською мовою. – Рада Європи. – Режим доступу: <http://www.coe.kiev.ua/docs/cets/cets106.htm>
4. Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ–ХХІ ст: нові пріоритети / М.І. Долішній – К., 2006. – С. 433–472.
5. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / Д.М. Стеченко. – К.: МАУП, 2000. – 172 с.

Підмогильний О.О.

Класичний приватний університет,

Державна фінансова інспекція в Запорізькій області

РОСІЙСЬКИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ

ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Федеральні та регіональні державні закупівлі продовжують залишатися в Росії важливим елементом економічної політики та стимулювання розвитку національного виробництва, підтримання зайнятості, забезпечення обороноздатності країни та продовольчої безпеки.

Так, у 2009 році обсяг держзамовлення Російської Федерації склав 4 трлн. карбованців, у 2010 році разом з державним оборонним замовленням – 5 трлн. карбованців.

Основним нормативно-правовим актом, що регламентує всі державні та муніципальні закупівлі в Російській Федерації, а також визначає обов'язкові вимоги щодо публікації інформації щодо закупівель в мережі Інтернет є федеральний закон № 94-ФЗ «Про розміщення замовлень на постачання товарів, виконання робіт, надання послуг для державних та муніципальних потреб» від 21 липня 2005 року, що набрав чинності з 01 січня 2006 року.

Цей закон регулює відносини, пов'язані з розміщенням замовлення на постачання товарів, виконання робіт, надання послуг для державних, муніци-